

Samen ontwerpen aan omgevingskwaliteit

Gebiedsgerichte inzet door WUR in
Zeeland en Groningen

Dr. Ir. Michaël van Buuren en Bianca de Vlieger (MSc)

Maart 2026

Samen ontwerpen aan Omgevingskwaliteit

1. Ontwerpend denken en doen op gebiedsniveau¹

De Regieorganisatie Transitie Landelijk Gebied (RTLG) heeft Wageningen Environmental Research gevraagd het toepassen van omgevingskwaliteit in het landelijk gebied helpen te versterken. De provincies is gevraagd hiervoor specifieke vraagstukken of situaties aan te dragen. Dit naar aanleiding van een analyse van de twaalf in juli 2023 ingediende voorstellen voor de provinciale programma's voor het landelijk gebied². We hadden ruimte om 2 casussen beet te pakken. In Groningen bestonden concrete vragen over mogelijkheden en gevolgen van groen-blauwe dooradering in een open akkerbouwgebied. De provincie Zeeland stelde een meer strategische vraag: hoe kennis en expertise over landschappen en gebruiksvormen met elkaar te verbinden. Hiervoor hebben we ontwerpateliers voorbereid en uitgevoerd. Deze ateliers³ zijn een centrale werkvorm voor het op gebiedsniveau toepassen van ontwerpend denken en doen. Hier beschrijven we leerpunten uit deze ateliers.

2. Omgevingskwaliteit toepassen in gebieden

Belangrijke kenmerken van het ontwerpen voor omgevingskwaliteit zijn:

- *Het dynamische proces.* Door maatschappelijke en fysieke ontwikkelingen wijzigt de inhoud van omgevingskwaliteit; deze is niet constant. Dat geldt daarmee ook voor de noodzakelijke ruimtelijke vertaling' naar onze landschappen. Dit vraagt om doorlopende, flexibel aan te passen werkprocessen (denken en doen) en continue aandacht; Nederland is nooit af.
- *De toekomstgerichtheid.* Aansluitend op voorgaande punt dient de blik gericht te zijn op de, mogelijke of noodzakelijke, toekomst. Niet zonder aandacht voor wat er is. Altijd gaat het bij gebiedsontwikkeling om vragen over het 'behouden, versterken of vernieuwen' van de bestaande kenmerken en eigenschappen.
- *Het schakelen tussen schalen.* Omgevingskwaliteit gaat over een omgeving, een gebied. Die zijn met elkaar verbonden en bestaan uit deelgebieden. Het is noodzakelijk die samenhangen op 'grotere' of juist 'kleinere' schalen steeds te betrekken. En om steeds gesteld gestaan voor het feit dat die verschillende schaalniveaus op vele, verschillende manieren met elkaar samenhang of tot afhankelijkheden leiden.
- *Het verbinden.* Omgevingskwaliteit omvat vele inhoudelijke aspecten en dus een reeks van betrokkenen en partijen. Het inhoudelijk en procesmatig verbinden van al die partijen, disciplines, belangen en kennis daarover is essentieel. Het gaat daarbij om verschillende soorten kennis, waarden of belangen, enzovoorts, die alleen in goede interactie met elkaar ter tafel komen. Het gaat om **samen** ontwerpend te denken en te doen; samen te leren, inspireren en realiseren.
- *Het verbeelden.* Het vertellen van verhalen en die in beeld brengen staat centraal. Zo komen verschillen in en achtergronden van interpretaties van omgevingskwaliteit aan het licht. Noodzakelijk voor draagvlak over keuzes die beïnvloeden hoe het landschap er uit ziet en hoe deze concreet uit gewerkt kunnen worden in het gebied.

---

¹ In deze reflectie gebruiken we "ontwerpend denken en doen" als alternatief voor "ontwerpend onderzoek"; denken en doen drukt beter uit dat actieve inzet op gebiedsniveau essentieel is. Zeker bij verbetering van omgevingskwaliteit: beleid formuleren én uitvoeren zijn noodzaak.

² Van Blerck, H., Van Buuren, M., Makri-Makridou, N. en De Vlieger, B., 2024. Leefomgevingskwaliteit in de transitie van het landelijk gebied; een analyse van de twaalf gebiedsprogramma's. Wageningen, Wageningen Environmental Research, in samenwerking met Schokland en Water. Rapport 3334; 79 bladzijden.; 26 figuren.

³ Voor dergelijke werkvormen bestaan verschillende benamingen, zoals "Charettes" of "Hackatons". Een bekende werkwijze is de "Schetsschuit" ontwikkeld en veelvuldig toegepast door de Dienst Landelijk Gebied. Zie hiervoor het boekje met dezelfde naam (De Schetsschuitmethode; krachtig instrument voor ruimtelijk ordening; DLG, 2011).

3. Ontwerpateliers

In een traject voor ontwerpend denken en doen staat (of staan) een (of meerdere) ontwerpatelier(s) met voorbereiding en uitwerking altijd centraal. Doelen zijn het samen formuleren van de opgaven en het zoeken naar oplossingen en draagvlak daarvoor in een 'snelkookpan-proces'. Afhankelijk van bijvoorbeeld de aanleidingen, de omvang van het betrokken gebied of het moment in het beleidsproces neemt een atelier een dag of meerdere dagen in beslag. Soms achter elkaar (een 'twee of driedaagse'), of juist verspreid over een bepaalde periode. De voorbereiding omvat het inventariseren van informatie, het betrekken van verschillende belanghebbenden en het uitwerken van het programma. Het uitwerken gaat over het vastleggen en communiceren van de resultaten. Inclusief het formuleren van 'huiswerk' of verdere studie voor het vervolproces. Al dan niet als startpunt voor het volgende ontwerpatelier of ter voorbereiding van een (beleids)keuze. Zo wordt er vaak iteratief gewerkt in ontwerpateliers, een schetsontwerp wordt gemaakt en uitgewerkt die in een volgend atelier, met nieuwe kennis of andere stakeholders, bekritiseerd en verder toegepast kan worden.

Uit het (oude) boekje "De Schetsschuit" (Dienst Landelijk Gebied, 2011) een nog steeds actuele en waardevolle boodschap:

"Deze methode geeft het ruimtelijk proces een krachtige impuls door het comprimeren van de gezamenlijke inspanning in een zeer korte afgebakende periode. Mensen met verschillende belangen werken intensief samen aan een concrete oplossing."

4. Ontwerpateliers Zeeland en Groningen

Op verzoek van de provincie Zeeland organiseerden we een korte 'landschapscursus' en een ontwerpatelier. Dit laatste gericht op een gebied in de gemeente Reimerswaal in Zuid-Beveland. Vertegenwoordigers van gemeente en provincie richtten zich die dag op twee mogelijke richtingen voor de toekomstige ontwikkeling van het gebied. De wateropgaven (verzilting, verdroging, wateroverlast), de energieopgave (het gebied is een belangrijk doorgeefluik voor duurzame energie), de woningbouwopgave en de transitie van de landbouw vormden de voornaamste aandachtspunten.

Foto's: Impressies van het ontwerpatelier Reimerswaal, Zeeland (links) en Het Oldambt, Groningen (rechts).

Het ontwerpatelier in Groningen richtte zich geheel op de "Groen-Blauwe Dooradering" (GBDA) van een deel van Het Oldambt. In het Deelgebiedsplan Oldambt (Provincie Groningen, 2024) is het realiseren van GBDA als resultaat overeengekomen. In het atelier hebben we met gebiedsvertegenwoordigers de concretisering van de GBDA verkend in dit open akkerbouwgebied. Een eerste stap in het vervolproces voor uitvoering.

5. Waarnemingen, reacties en reflecties

Voor meer informatie over de afzonderlijke werkateliers verwijzen we naar de afzonderlijke, korte verslagen. We sluiten af met waarnemingen, reflecties en reacties over ontwerpend denken en doen en de werkvorm van de ontwerpateliers. Deels zijn deze opmerkingen van algemene aard; gelden voor alle soorten werkbijeenkomsten en vragen dus ook aandacht bij ontwerpateliers.

In Zeeland hebben we een paar weken voorafgaand aan het ontwerpatelier drie lezingen gegeven, over 'het ontstaan van Zeeland', 'landinrichting vanaf de jaren '40' en 'ontwerpend onderzoek, hoe doe je dat?' Het voordeel hiervan is, dat het kennisniveau van de deelnemers min of meer gelijk is.

"Ik werk al jaren bij de provincie Zeeland, maar dit verhaal over het ontstaan van ons landschap heb ik nog nooit gehoord. Misschien moeten jullie dat ook eens aan de Provinciale Staten vertellen."

Een reactie uit het publiek bij de lezingen over Zeeland.

5.1 Doel

Een succesvol ontwerpatelier vergt goede voorbereiding, passend bij factoren als de aard van het gebied, de thematiek, de ruimtelijke schaal of het moment in de beleidscyclus. Steeds ook zijn de timing, de uit te nodigen deelnemers en het te volgen programma van de sessie belangrijke factoren die om aandacht vragen.

Van doorslaggevende betekenis in de voorbereiding is de beoogde uitkomst: welk doel of doelen wil je bereiken. Dit vergt nadrukkelijk overleg met de 'opdrachtgever' en bepaalt wie en wat je daarbij nodig hebt en hoe je het atelier vormgeeft en indeelt; het programma. Het spreekt voor zich dat er bij ontwerpatelieriers voldoende 'ontwerpkracht' en gebiedskennis aan tafel zit.

5.2 Kennismaken; kennissen

Ten opzichte van reguliere vergaderingen, vraagt een ontwerpatelier om intensieve samenwerking. Het is dan nog belangrijker om tijd te nemen elkaar beter te leren kennen. En dat er ruimte is voor de persoonlijke verhouding tot het gebied en/of thema in kwestie. Op de kaart, die normaliter op tafel ligt of aan de muur hangt, aangeven waar iemand woont, waar de grond ligt of wat men belangrijke plekken vindt, is daarbij behulpzaam. Ook starten met een (korte) gebiedsexcursie, samen wandelen en gesprekjes voeren, is aan te bevelen⁴. Bijna automatisch kijk je met andere ogen naar de – al dan niet bekende – omgeving. De 'schoolreisjes-sfeer' is belangrijk voor groepsproces en onderling vertrouwen. Deelnemers worden – al is het voor even – kennissen.

5.3 Kennis delen

Gebiedsprocessen kennen altijd veel verschillende betrokkenen en belanghebbenden: burgers, boeren, bestuurders, beampten. Daarnaast hebben adviseurs en/of experts een rol. Belangrijk is te realiseren dat al deze mensen hun eigen deskundigheid inbrengen. Om niet te zeggen: moeten inbrengen. Formele en informele kennis; ervaringswijsheid en wetenschappelijke inzichten; theorie en praktijk. Het delen daarvan is essentieel.

“Een dergelijke brede aanpak van de kwaliteiten van een gebied is heel waardevol is. In de (beleids)praktijk van alle dag ontbreekt die vaak.”

Een deelnemer van het Ontwerpatelier in Zeeland.

5.4 Kennis verbinden

Maar het gaat verder: het verbinden van al die kennis en inzichten in gebiedsprocessen is noodzakelijk. Of het nu gaat om samen de goede en gedeelde opgave(n) benoemen, om mogelijke perspectieven of oplossingsrichtingen op te sporen of tot realiseerbare uitvoeringsmaatregelen te komen. Kennis verbinden kunnen we ook duiden met het woord: synthese. Letterlijk: “*verbinding van afzonderlijke, vaak tegengestelde elementen tot een nieuw geheel*”⁵. Die synthese is een kenmerk van ontwerpend denken en doen.

Bovendien: syntheses maken ook duidelijk of, en zo ja, welke, kennis en inzichten nog ontbreken. Zijn er nieuwe 'kennissen' nodig die deze inbrengen? Of is 'nader onderzoek' op zijn plek voordat het proces voort kan?

“Voor agrariërs hier is verzilting een zorg. De groenblauwe dooradering moet kansen bieden voor waterberging.”

Een deelnemer van het Ontwerpatelier Zeeland.

5.5 Verbeelden; 'ruimtelijk maken'

Wellicht voor velen het meest kenmerkend voor een ontwerpatelier is het constant verbeelden dat de rode draad door het gehele programma vormt. Laten zien wat je bedoelt, hoe iets werkt of in elkaar zit, hoe “*het er uit komt te zien*”. Schema's,

---

⁴ Zie hiervoor ook het project “*WandelendWijs*” dat RTLГ in 2025 heeft uitgevoerd.

⁵ <https://www.vandale.nl/pages/gratis-woordenboek/synthese>, geraadpleegd op 9 december 2025.

infographics, fotoshop animaties of AI animaties en cartoons zijn en worden daarvoor steeds meer ingezet. Vaak Juist door verbeelding komen dingen samen en wordt het beter en letterlijk 'zichtbaar' waar mensen van elkaar verschillen. Of waar juist overeenstemming bestaat. Niet voor niets luidt het motto: "één beeld zegt meer dan 100 woorden".

Een specifieke vorm van verbeelden bij gebiedsprocessen is wat we 'ruimtelijk maken' noemen: door het gebruik van kaarten, doorsneden of (semi) 3D beelden. Bij de sessie in Het Oldambt is een (fysieke) maquette (schaal 1:5000) gebruikt, met een set 'objecten' die verschillende vormen van Groen-Blauwe Dooradering representeerden. Mensen konden die op de maquette plaatsen. De indruk is dat men zo minder koudwatervrees voelde dan we algemeen zien bij het gebruik van een kaart⁶.

"Het gebruik van de maquette maakt duidelijker wat Groen-Blauwe Dooradering kan zijn en of het past bij het open landschap van Het Oldambt".

Een deelnemer van de sessie over de Groen-Blauwe Dooradering in Groningen.

5.6 Tijd nemen en geven

Een ontwerpatelier vraagt tijd, commitment en inspanning van de deelnemers. Eén dag is vaak al een minimale duur. Niet zelden roept dit vragen op over de beschikbaarheid van beoogde deelnemers. Het groepsproces verdraagt zich slecht met het 'invliegen' of 'uitvliegen' van deelnemers gedurende de looptijd van het programma; je doet mee of niet...

Zorg er vervolgens ook voor dat de deelnemers ook tijd krijgen. Om hun inbreng goed te verzorgen, om je te verdiepen in het gebied, in de thematiek en/of de belangen en kennis van anderen. Een 'break-outsessie' van één of anderhalf uur kan voor allerlei doelen nuttig zijn. Maar daarin past geen ontwerpatelier. Weet dat veel deelnemers aan het einde van een atelier vaak zeggen: eindelijk heb ik eens de tijd gekregen om een hele dag aan het thema of gebied te werken.

Uiteraard kan de opzet van het programma ook toegesneden zijn op deelname van een verschillende tijdsduur. Denk aan het openen van het atelier door een bestuurder die vervolgens aan het einde van het atelier de resultaten in ontvangst neemt. Of een presentatie door experts of ervaringsdeskundigen uit een ander gebied. Zolang er een vaste kern is voor 'het eigenlijke werk' is er veel denkbaar voor mensen die minder tijd kunnen vrijmaken.

5.7 Vaste inhoudelijke elementen ontwerpatelier

En passant zijn hiervoor al een aantal vaste elementen van een ontwerpatelier de revue gepasseerd: *voorbereiding, kennismaking, excursie, beelden maken*. Een goede manier om gezamenlijk een gebied goed te leren kennen, is het benoemen van "kenmerken, knelpunten en kansen" vanuit een breed perspectief. Die insteek is gekozen in het ontwerpatelier voor Zeeland: water, biodiversiteit, landbouw, verstedelijking, infrastructuur, energie zijn in samenhang behandeld.

Belangrijk is ook om aandacht te besteden aan opgaven en ontwikkelingen in een gebied op *verschillende ruimtelijke en of tijdschalen*. Een gebied maakt altijd onderdeel uit van een groter geheel, daarbinnen zijn weer verschillende deelgebieden te herkennen. Rekenschap geven aan hoe 'jouw gebied' samenhangt met andere gebieden op die verschillende ruimtelijke schalen is dan een wezenlijk element.

"Groen-Blauwe dooradering geeft kansen voor natuur binnen het landbouwgebied. Maar er is meer nodig; zowel productie als ecologie zijn afhankelijk van schone bodem en goede waterkwaliteit".

Een deelnemer van de sessie over de Groen-Blauwe Dooradering in Groningen.

De – al dan niet ver weg gelegen – toekomst is in gebiedsprocessen altijd relevant. "Nu" en "straks" staan altijd in de aandacht. Toch is het goed eens verder in de tijd door te denken; er zijn immers ontwikkelingen die zich snel of juist traag manifesteren. Terugkijken in de tijd geeft weer een andere dimensie: hoe snel zijn in het recente verleden zaken gewijzigd? Wat zegt dat ons voor het nu en straks?

---

⁶ Bij WEnR ontwikkelen we momenteel het Tastbaar Landschap, een interactieve maquette waarmee effecten van veranderingen zijn te bepalen.

Hoe breed of op welke ruimtelijke of tijdschaal een ontwerpatelier zich richt zal uiteraard verschillen. Zie hiervoor de rol van het doel.

5.8 De locatie van het ontwerpatelier

Tot slot nog een aandachtspunt van geheel andere orde: de plek van het atelier. Zorg voor een markante plek in het gebied. En zorg goed voor de inwendige mens...

6. Ontwerp ateliers voor het werken aan omgevingskwaliteit

De belangrijkste werkvorm die in het hier beschreven werk is toegepast, is het ontwerp atelier. De verslagen, reacties en waarnemingen zijn dan ook specifiek op dit 'instrument' gericht. Maar de gereedheidskist voor het werken aan het verbeteren van de omgevingskwaliteit is groter. We verwijzen daarvoor ook hier naar andere instrumenten op deze digitale werkplaats⁷ zoals de Instrumentenkoffer en de Gebiedsdialogoog.

Belangrijk is te realiseren dat een ontwerp atelier meer inhoudt dan een "uurtje met een groep mensen bij elkaar gaan zitten met een kaart". Elk van die ateliers vragen om een passende en (grondige) voorbereiding, uitvoering, begeleiding en uitwerking. Al naar gelang het gebied, de opgave(n), betrokken partijen, plek in de beleids- of uitvoeringscyclus, enzovoorts. Maatwerk en voldoende aandacht en tijd.

De acht bij paragraaf 5 genoemde aspecten zijn een kapstok die dienen als belangrijke aandachtspunten die bij die specifieke ontwerp ateliers steeds weer nagelopen moeten worden; noodzakelijk om het samen ontwerpen aan omgevingskwaliteit recht te doen!

Atelier Zeeland

Denken en doen...

De 'landschapscursus' omvatte drie lezingen en gesprekken. Via het atelier is met 'het geleerde' geoefend in een gebied in de gemeente Reimerswaal in Zuid-Beveland. In totaal hebben circa 15 personen, vooral medewerkers van de provincie Zeeland, aan de activiteit deelgenomen.

De eerste bijeenkomst: het Zeeuwse landschap

Het Zeeuwse landschap – en hoe dat is gevormd en weer verder te ontwikkelen is – stond in de lezingen centraal. Bianca de Vlieger schetste een beeld van het ontstaan van deze 'delta' (of beter: dit estuarium). Inclusief de bijzondere landschappelijke kwaliteiten. Vervolgens ging Henk van Blerck in op de wijze waarop in de naoorlogse ruilverkavelingen die Zeeuwse landschappen verder vorm hebben gekregen. Ook toen speelden behoeften aan ingrijpende ruimtelijke veranderingen, waar we in de huidige periode lering uit kunnen trekken. Tenslotte presenteerde Bianca de Vlieger een aantal grondbeginselen van het ontwerpen aan landschappen⁸. De hoofdlijnen van dit verhaal zijn terug te vinden in een artikel in het eerste nummer van het tijdschrift Landschap van de jaargang 2025⁹.

De tweede bijeenkomst: naar de praktijk...

Met het motto: "leren door te doen" is tijdens de tweede bijeenkomst een concrete gebiedssituatie bij de kop gepakt: de gemeente Reimerswaal op Zuid-Beveland. Gebruikmakend van de door de voormalige Dienst Landelijk Gebied ontwikkelde 'Schetsschuit methode'¹⁰. De deelnemers, vertegenwoordigers van provincie Zeeland, gemeente Reimerswaal en waterschap Scheldestromen, zijn daarvoor in twee groepen gedeeld. Gedurende de dag zijn kwaliteiten, knelpunten en kansen van het grondgebied van Reimerswaal verkend, besproken en opgetekend. Daarna zijn aanzetten gegeven voor concrete oplossingsrichtingen voor verdere gebiedsontwikkeling voor verbetering van de omgevingskwaliteit. De deelnemers gaven na afloop aan dat een dergelijke brede aanpak van de kwaliteiten van een gebied voor hun zeer waardevol is. In de (beleids)praktijk van alle dag ontbreekt die vaak. Onze provinciale gesprekspartners gaan de ontwerpende aanpak verder te gaan stimuleren.

⁷ <https://www.werkplaatsvoorlandbouwenatuur.nl/aan-de-slag/inzet-rijksuitvoeringsnetwerk>

⁸ Door ziekte kon Michaël van Buuren niet aanwezig zijn; Bianca nam voor hem de honneurs waar.

⁹ Van Buuren, M., 2025. Ontwerp en onderzoek: ontwerpend onderzoek? In Landschap 42 (1), pagina 14-25.

¹⁰ De schetsschuitmethode is een werkvorm, waarbij ontwerpend denken en doen veelvuldig is ingezet voor gebiedsprocessen waarbij de Dienst Landelijk Gebied betrokken was. Voor een overzicht van de methode, zie "De Schetsschuit; krachtig instrument voor ruimtelijke ordening. Dienst Landelijk Gebied, 2011".

Atelier Groningen

In het ontwerpatelier in Het Oldambt (Groningen) vormde de concrete uitwerking van “Groen-Blauwe Dooradering” (GBDA) centraal. Een belangrijk onderwerp voor het in het gebied verbeteren van de omgevingskwaliteit van het open akkerlandschap. In het Deelgebiedsplan Oldambt (dat in 2024 in een co-creatie proces als voorbereiding op het Provinciale Programma Landelijk Gebied is opgesteld), zijn over deze GBDA afspraken gemaakt. Maar op gebiedsniveau bestaat over de invulling daarvan nog weinig inzicht. Met het atelier hebben we hier een belangrijke stap gezet. Voor het atelier zijn vertegenwoordigers van verschillende partijen uitgenodigd: boeren, natuurbeschermers, beambten van provincie, waterschap en gemeente.

Samen werken aan een maquette van het gebied

Als voorbereiding op de sessie met lokale vertegenwoordigers is een maquette van een representatief deelgebied van Het Oldambt gemaakt. Het schaalniveau, 1:5.000 maakte het voor de deelnemers mogelijk om zich een goede voorstelling te kunnen maken van mogelijke veranderingen in het gebied. Verschillende waarderingen, denkbeelden, doelen of belangen over GBDA kregen daarmee vorm in ‘hun achtertuin’. Niet als abstracties, maar als ‘echte’ landschapselementen.

Bij de voorbereiding hebben we ook een ‘legenda’ gemaakt van tastbare elementen (met realistische aan de schaal aangepaste elementen). Knopspelden in verschillende kleuren als soorten solitaire bomen; reepjes van schuursponsjes als heggen, gekleurde lintjes als bloemrijke stroken, enzovoorts. Deze legenda baseerden we op groen-blauwe landschapselementen die in het gebied thuishoren. De ‘tastbare legenda-eenheden’ maakte het deelnemers gemakkelijk hun voorstellingen van GBDA ion te zetten en daarover met elkaar in gesprek te gaan.

Wederzijds begrip en enthousiasme

Voordat men met de maquette aan het werk ging, zijn er gesprekken gevoerd over de verschillende denkbeelden over GBDA bij de deelnemers. Maar ook over de compleetheid van de legenda en mogelijke strategieën over het inzetten daarvan: waar wel en waar niet; waar passen specifieke vormen van GBDA wel of niet. Dat leidde tot meer wederzijds begrip en inzichten over de GBDA. Bij het daadwerkelijk ‘bouwen’ aan de gebiedsmaquette werden discussies echt concreet. Er is met veel enthousiasme gewerkt. Opmerkelijk konden deelnemers ‘van verschillende pluimage’ het vaak met elkaar eens worden.

De maquette ligt bij de provincie met het doel het realiseren van GBDA in Het Oldambt verder te brengen; en daarmee de omgevingskwaliteit op passende wijze helpen te verbeteren.

Meer informatie

[Samen werken aan omgevingskwaliteit | Werkplaats voor landbouw en natuur](#)

Notities